DİJİTAL DÖNÜŞÜM VE SİBER GÜVENLİK DERNEĞİ
DEĞERLENDİRME YAZISI
www.ddsgd.org

BİLGE ile Türkiye'nin Yapay Zekâ Çağındaki Yeri: Dijital Egemenliğe Doğru Tarihi Bir Adım

Yerli ve Milli Büyük Dil Modeli BİLGE, Türkiye'nin Teknolojik Bağımsızlık Yolculuğunda Yeni Bir Kilometre Taşı

Yapay zekânın küresel ekonominin belkemiği hâline geldiği bir dönemde, Türkiye kendi yol haritasını cesur bir adımla netleştiriyor. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı himayesinde TÜBİTAK BİLGEM tarafından geliştirilen yerli ve milli büyük dil modeli BİLGE, genel kullanıma açılmak için gün sayıyor. Cumhurbaşkanı tarafından açıklanan Türkiye'nin Yapay Zekâ Vizyonu ve Eylem Planı'nın tanıtım töreninde duyurulan BİLGE, yalnızca bir teknoloji ürünü değil; ülkemizin dijital egemenlik hedefinin somut bir göstergesi olarak öne çıkıyor.

Dijital Dönüşüm ve Siber Güvenlik Derneği olarak, bu gelişmeyi Türkiye'nin teknolojik bağımsızlığı ve dijital güvenliği açısından son derece umut verici ve heyecan verici buluyoruz. Bu değerlendirmede, BİLGE'nin neden bir dönüm noktası olduğunu ve önümüzdeki fırsatları ele alıyoruz.

Türkçe Düşünen Bir Yapay Zekâ: Neden Önemli?

BİLGE'yi küresel muadillerinden ayıran en temel özellik, Türkçeyi yalnızca bir çeviri dili olarak değil, **birincil düşünce dili** olarak ele almasıdır. Yabancı sistemlerde sıklıkla görülen "varsayılan kültür" yaklaşımının aksine BİLGE, Türkiye'yi ve Türkçenin kendine özgü yapısını merkeze alıyor. Bu sayede model, başka bir dilden çeviriyormuş gibi değil; doğal, akıcı ve bağlama uygun ifadeler üretiyor.

Bu yaklaşım, kültürel kodların, deyimlerin ve mevzuata özgü kavramların doğru yorumlanması açısından kritik bir fark yaratıyor. Bir ulusun kendi dilinde, kendi kültürel bağlamında düşünebilen bir yapay zekâya sahip olması, teknolojik olgunluğun en anlamlı göstergelerinden biridir.

Esnek Mimari: Uç Cihazdan Kurumsal Ölçeğe

BİLGE'nin tek bir modelden değil, bir **model ailesinden** oluşması, onu özellikle güçlü kılıyor. Kamuya yansıyan bilgilere göre BİLGE ailesi, 1 milyardan 122 milyar parametreye kadar farklı ölçeklerde modeller içeriyor. Bu esneklik, hem hafif uç cihaz kullanımına hem de yüksek kapasiteli kurumsal ihtiyaçlara yanıt verilebilmesini sağlıyor.

Modelin öne çıkan yetenekleri arasında şunlar bulunuyor:

- **Metin üretimi:** Doğal ve akıcı Türkçe ile raporlar, yazışmalar ve özgün içerikler oluşturma
- **Özetleme:** Uzun metin ve belgeleri ana fikrini koruyarak kısaltma
- **Doküman inceleme:** İçeriklere ilişkin sorulara bağlama uygun yanıtlar üretme
- **Çeviri:** Türkçe–İngilizce arasında, özel isim ve deyimleri bağlama uygun aktarma
- **Verimlilik:** Türkçeyi daha düşük maliyet, daha yüksek hız ve daha az enerji tüketimiyle işleme kapasitesi

Veri Egemenliği ve Siber Güvenlik Açısından Stratejik Değer

Derneğimizin uzmanlık alanı açısından BİLGE'nin en değerli yönü, **ulusal verilerin Türkiye sınırları içinde işlenmesine** imkân tanımasıdır. Kişisel verilerin korunması ve veri egemenliği kavramlarının giderek daha kritik hâle geldiği bir çağda, yerli bir dil modelinin varlığı; kamu hizmetlerinden bankacılığa, sağlıktan eğitime kadar hassas verilerin ülke içinde, mevzuata uyumlu biçimde işlenebilmesinin önünü açıyor.

Yabancı bulut altyapılarına ve dış kaynaklı modellere olan bağımlılığın azaltılması, yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda ulusal güvenlik açısından da stratejik bir kazanımdır. Verinin nerede işlendiği ve nasıl korunduğu, bugün ulusal egemenliğin ayrılmaz bir parçasıdır. BİLGE, bu anlamda Türkiye'nin dijital bağımsızlığını güçlendiren bir yapı taşı olarak konumlanıyor.

Ekosistem İçin Fırsatlar: İstihdam, İş Birliği ve Yaygınlaşma

BİLGE gibi milli bir modelin geliştirilmesi, tek başına bir başarıdan çok daha fazlasını ifade ediyor. Böyle bir projenin etrafında; veri bilimciler, yapay zekâ mühendisleri, dil bilimciler ve siber güvenlik uzmanlarından oluşan güçlü bir nitelikli istihdam ekosistemi doğuyor. Bu da ülkemizin en değerli yeteneklerini yurt içinde tutması ve "tersine beyin göçü" için elverişli bir zemin oluşturması açısından büyük bir fırsat.

Yetkililerin, BİLGE'nin ve diğer yerli yapay zekâ çözümlerinin sektörel olarak yaygınlaşmasına dönük hızlandırıcı programları hayata geçirme yönündeki açıklamaları da bu ekosistemin büyüyeceğine dair güçlü sinyaller veriyor. Kamu, özel sektör ve akademi arasında kurulacak sağlam iş birlikleri, bu potansiyelin gerçek bir sıçramaya dönüşmesinde belirleyici olacaktır.

Sonuç: Birlikte İnşa Edeceğimiz Bir Gelecek

BİLGE, Türkiye'nin yapay zekâ çağında yalnızca bir tüketici değil, aynı zamanda bir **üretici ve yön verici** olma iradesinin somut bir yansımasıdır. Türkçe düşünen, veri egemenliğini destekleyen ve global standartlarda performans hedefleyen bu milli model, ülkemizin teknolojik geleceğine dair güçlü bir umut ışığıdır.

Dijital Dönüşüm ve Siber Güvenlik Derneği olarak, bu dönüşümün güvenli, sürdürülebilir ve kapsayıcı bir şekilde ilerlemesi için üzerimize düşen sorumluluğu üstlenmeye hazırız. Yerli yapay zekâ çözümlerinin güvenlik standartlarının yükseltilmesi, farkındalığın artırılması ve nitelikli insan kaynağının geliştirilmesi konularında sektörün tüm paydaşlarını ortak akılla çalışmaya davet ediyoruz. Türkiye'nin dijital geleceğini, hep birlikte ve güvenle inşa edeceğiz.

Taner Çıtak
Dijital Dönüşüm ve Siber Güvenlik Derneği Başkanı
www.ddsgd.org

Bu değerlendirme yazısı, Haziran–Temmuz 2026 döneminde kamuoyuna yansıyan resmî açıklamalar ve basın haberleri temel alınarak hazırlanmıştır. BİLGE'nin teknik özelliklerine ilişkin bilgiler, geliştirici kurumların ve yetkililerin paylaştığı açıklamalara dayanmaktadır.